

РОЗДІЛ V

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА. ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК: 343.18

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2019-67-2-117-124>

Городецька Марина Сергіївна,
докторант
(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3228-6299>

СТОСОВНО АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ ПРЕДМЕТА ВІДАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті досліджено адміністративно-територіальний розподіл предмета відання в кримінальному провадженні. Здійснено аналіз теоретичних уявлень стосовно адміністративно-територіального устрою. Визначено проблеми адміністративно-територіального розподілу предмета відання в кримінальному процесі в частині існування корупційних зв'язків між державними органами однієї адміністративно-територіальної одиниці. Запропоновано шлях подолання корупційних ризиків у кримінальному провадженні з питання удосконалення адміністративно-територіального розподілу предмета відання.

Ключові слова: предмет відання; юрисдикція; територія; адміністративно-територіальний розподіл; корупційні ризики; кримінальне судочинство.

Постановка проблеми. Результативність кримінального провадження забезпечується диференціацією предмета відання органів кримінального судочинства. Адміністративно-територіальний поділ юрисдикції державних органів є одним з основних критеріїв розподілу предмета відання, оскільки його застосування спрямоване на реалізацію права доступу до правосуддя, що уможливорює реалізацію інших прав і свобод у кримінальному процесі. Водночас особливість адміністративно-територіального розмежування предмета відання може створювати проблеми стосовно здійснення прав і свобод людини в кримінальному провадженні, зокрема через територіальну віддаленість органу розслідування від потенційних потерпілих та заявників або існування корупційних зв'язків між державними органами однієї адміністративно-територіальної одиниці. Тому адміністративно-територіальний розподіл предмета відання в кримінальному провадженні потребує вдосконалення. Саме цим зумовлюється актуальність окресленої теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень. Деякі аспекти предмета відання в кримінальному провадженні досліджували такі вчені, як Ю. М. Грошевий, В. С. Зеленецький, О. В. Капліна, Л. М. Лобойко, М. А. Погорецький, О. Ю. Татаров, В. І. Шишкін та інші. Утім, попередніми дослідженнями не були охоплені всі спірні питання предмета відання в криміналь-

ному судочинстві, зокрема вченими не акцентувалась увага на розгляді проблем щодо адміністративно-територіального розподілу предмета відання в кримінальному провадженні.

Метою цієї статті є дослідження адміністративно-територіального розподілу предмета відання в кримінальному провадженні. Для досягнення цієї мети необхідно проаналізувати питання, що стосуються адміністративно-територіального устрою, та визначити шляхи вдосконалення адміністративно-територіального розподілу предмета відання в кримінальному процесі.

Виклад основного матеріалу. Для встановлення територіальних меж предмета відання визначальне місце посідає територіальний поділ обслуговування певних підрозділів, з одного боку, та критерії, за якими розслідування, процесуальний контроль, судовий розгляд прив'язуються до певної території, з іншого боку. У цьому випадку законодавцем ураховуються:

- місце вчинення злочину;
- місце його виявлення;
- місце наслідків;
- місце розташування органу, що розслідує, тощо.

Територія є об'єктом наукових досліджень не лише юридичних наук, але й у сфері географії, історії, менеджменту й под.

Саме визначення держави пов'язане з поняттям «територія». Так, І. В. Долматов у межах дисертаційного дослідження зробив висновок, що територія в працях класиків юриспруденції згадується як територіальна основа будь-якої держави, невідчужуваний елемент «особистості» держави та її місця розвитку [1, с. 5].

За визначенням І. В. Долматова, територія є просторовою межею дії державної влади, існування ж державної території пов'язане з установленням державних кордонів: вони є межами, у яких здійснюється державна влада, і межовими знаками території, на якій проживає народ [1, с. 9]. Також просторовою межею дії державної влади вважає територію В. М. Кравчук [2, с. 17].

І. В. Долматов указує на те, що розрізняють декілька історично сформованих концепцій обґрунтування й пояснення юридичної природи державної території: а) об'єктна, або речова, теорія, згідно з якою територія – це річ, що є об'єктом власності суверена або держави; б) просторова теорія, відповідно до якої територія – це просторові рамки державної влади; в) теорія компетенції, згідно з якою територіальний суверенітет держави обмежується простором, на який поширюється його юрисдикція [1, с. 9]. Зважаючи на те, що органи судочинства наділені владними повноваженнями від імені держави, то в нашому випадку слід урахувати теорії щодо пояснення юридичної природи державної території як просторових рамок державної влади або теорії компетенції, відповідно до якої простір обмежує юрисдикцію держави, її територіальний суверенітет. У будь-якому випадку вбачається обмежувальна дія певного встановленого простору.

Отже, як «загальна» межа дії державної влади, територія також є певною межею в розподілі предметів відання кримінального судочинства. У цьому випадку має місце територіальний поділ праці. Задля забезпечення ефективності кримінального судочинства між суб'єктами розподіляється предмет відання за територіальним критерієм. В Україні такий територіальний поділ у кримінальному судочинстві пов'язаний з адміністративно-територіальним устроєм нашої держави.

Переважно предмет відання органів кримінального переслідування та органів правосуддя поділяється відповідно до державних адміністративно-територіальних одиниць. І це перше загальне правило розподілу предмета відання в кримінальному процесі, але не єдине, оскільки територія держави є складним поняттям.

Неоднорідність території держави спонукає до виокремлення другого територіального правила розподілу предмета відання в кримінальному процесі. Так, у висновках автореферату дисертації І. В. Долматов зазначає, що в складі території держави необхідно

розрізняти реальну (фактичну) територію, обриси якої чітко визначені міжнародними договорами й внутрішнім законодавством, і квазітериторію, що постійно змінює свої розміри й конфігурацію. Реальна територія містить у собі: а) сухопутний простір; б) водний простір (акваторію) – територіальне море й внутрішні води; в) повітряний простір (аероторію), розташований над сухопутним і водним просторами; г) надра, що розташовуються під сухопутним і водним просторами. До квазітериторії належать: 1) військові кораблі й літальні апарати, а також морські й повітряні судна, які перебувають на некомерційній державній службі, незалежно від їхнього місцезнаходження; 2) торговельні морські й повітряні судна під прапором певної держави, що перебувають у відкритому морі або в повітряному просторі над відкритим морем; 3) космічні об'єкти, що належать державі; 4) трубопроводи й підводні кабелі; 5) нафтові й інші добувні вишки у відкритому морі; 6) території дипломатичних представництв і консульств [1, с. 9].

Саме існування квазітериторії обумовлює існування окремої форми кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписане до порту, розташованого в Україні. Квазітериторія є підставою відокремлення предмета відання для відповідних службових осіб, уповноважених на вчинення процесуальних дій: керівника дипломатичного представництва чи консульської установи України або визначеної ним службової особи, або капітана судна України (ст. 519 КПК України); також виступає територіальним критерієм розподілу предмета відання органу досудового розслідування щодо розслідування кримінальних правопорушень, учинених на території дипломатичних представництв, консульських установ, суден України (ст. 523 КПК України).

Розглянемо загальний територіальний розподіл предмета відання, який пов'язаний з реальною територією держави, зокрема з державним адміністративно-територіальним поділом.

Автори навчального посібника з конституційного права надають визначення адміністративно-територіального устрою України як обумовленої географічними, історичними, економічними, етнічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішньої організації території держави з її поділом на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці, відповідно до яких будується система державних органів і система органів місцевого самоврядування, а також принципи та методи взаємовідносин центральних і місцевих органів державної влади та органів державної влади з органами місцевого самоврядування [3, с. 318].

Тобто адміністративно-територіальний устрій держави є не лише виключно територіальною організацією, але й бере участь у будові системи державних органів відповідно до визначених територіальних ділянок.

На думку О. О. Гречко, поняття «адміністративно-територіальний устрій» органічно поєднує два елементи державності: територіальний поділ та систему органів управління (адміністрування) [4, с. 22].

Як негативний фактор В. І. Шишкін помітив прив'язку наявної системи судів загальної юрисдикції до адміністративно-територіального поділу України, одиницями якого є район чи місто, область, держава. Автор наголошує, що така будова судової системи не забезпечує незалежну від впливу органів адміністративної влади діяльність суду під час здійснення судочинства. Адже, переконаний В. І. Шишкін, така система в радянський період будувалася саме з метою підпорядкування всіх органів державної влади в межах адміністративно-територіальної одиниці. Учений наводить приклади спроб чинити тиск на суддів з боку функціонерів місцевої влади, котрі, як стверджує автор, «намагаються мати свого суддю, прокурора, шефа органів безпеки і правопорядку тощо». Тому В. І. Шишкін робить висновок, що організація судового округу, територія якого не збігалася б з адміністративно-територіальним поділом, може бути однією з умов зменшення в Україні тиску на суддів з боку адміністративної влади [5, с. 16].

Позначаючи певні недоліки організаційної будови судової системи, В. І. Шишкін підкреслює походження таких недоліків «унаслідок організації судоустрою відповідно до адміністративно-територіального поділу країни, тобто з прив'язкою до території певної адміністративно-територіальної одиниці, а не до тієї чи іншої сфери правовідносин» [5, с. 13–14]. Звідси можна зробити висновок, що, на думку В. І. Шишкіна, замість прив'язки до адміністративно-територіального поділу судову систему слід будувати за поділом на різні сфери правовідносин.

Не можемо погодитися з В. І. Шишкіним у частині відмови від територіального розподілу органів кримінального судочинства, оскільки територіальний розподіл є певним видом загального розподілу праці, визнаним чинником підвищення ефективності діяльності. Так, у дослідженнях сфери економічних наук учені прослідковують застосування територіального розподілу праці з біблійських часів і дотепер [6, с. 195].

Звичайно, така тривалість випробування часом територіального розподілу праці є переконливим аргументом на користь такого розподілу. Зручніше закріпити певні ділянки території за певними територіальними органами судочинства, які здебільшого мають бути розташовані в межах певної територіальної одиниці. Ефективності провадження в цьому випадку будуть сприяти:

- обізнаність посадових осіб з особливостями місцевості;
- близькість установи до місця провадження (здешевлює провадження у зв'язку з уникненням витрат на тривалі відрядження та створює умови для доступу до суду учасників провадження, які, поза сумнівом, також переважно мають бути пов'язані з відповідною місцевістю).

Саме з таких причин, наприклад, апеляційні суди утворюють у своєму складі певні частини, які територіально наближені до місця обслуговування. Так, апеляційний суд Дніпропетровської області видав наказ № 89 від 02 липня 2018 року про апеляційний розгляд кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення в частині апеляційного суду Дніпропетровської області у місті Кривий Ріг. Цим наказом встановлено, що апеляційні провадження в кримінальних справах та справи про адміністративні правопорушення, які надходять з районних місцевих судів м. Кривий Ріг та судів прилеглих районів, міських місцевих судів окремих невеликих міст (м. Нікополь, м. Орджонікідзе) необхідно розглядати в частині апеляційного суду Дніпропетровської області у місті Кривий Ріг. У наведеному наказі зазначено, що такий захід стосовно розташування частини апеляційного суду, територіально наближеної до місця провадження, здійснюється з метою забезпечення належного та своєчасного розгляду [7].

Проте не можна не погодитись із зауваженням В. І. Шишкіна щодо шкідливих наслідків прив'язки до території відповідно до адміністративно-територіального поділу. Звичайно, така робота «у команді» суб'єктів кримінального судочинства та представників місцевої адміністрації може призводити до встановлення міжособистісних контактів та появи певних корупційних ризиків.

Так, у результаті дослідження, проведеного ще у 2009 році, було з'ясовано, що основними корупційними ризиками, притаманними для усіх видів судового провадження, є:

- поширеність неформальних контактів між різними ланками та суб'єктами кримінального провадження (наприклад, між керівником слідчого підрозділу й прокурором);
- поширеність неформальних контактів суддів, адвокатів, працівників правоохоронних органів;
- існування непроцесуальної залежності суддів як усередині судової системи (від голів судів), так і поза нею (від політиків, депутатів тощо) [8, с. 6–7].

З висновків проведеного дослідження ми вказали ті, які саме пов'язані з територіальною наближеністю суддів до депутатів певних адміністративних округів, місцевої адміністрації, правоохоронних підрозділів тощо.

Автори публікації, присвяченої дослідженню судоустрійних і кримінальних процесуальних аспектів протидії корупції в Україні, зазначили, що для попередження та створення реалістичної стратегії подолання корупції безпосередньо в суддівському корпусі першочергово вбачається низка заходів, один із яких полягає в тому, що для забезпечення неупередженості суддів потрібно заборонити обіймати посаду голови суду тій особі, у якої дружина чи чоловік та близькі родичі (батьки, сестра, брат, діти) працюють суддею в цьому ж суді, коли будь-хто з них є головою апеляційного суду – працювати суддею в судах цієї області, а відповідно до інших судів вищої ланки – то суддею в Україні [9, с. 221–222]. З таким висновком авторів неможливо не погодитись. Проте хотілося б додати до такої вимоги до суддів ще й вимогу щодо заборони обіймання одночасно дружиною та чоловіком, близькими родичами (батьки, сестра, брат, діти) таких посад, як «суддя місцевого загального суду» та «прокурор», або «голова місцевої адміністрації», або «керівник правоохоронного органу» в одній і тій же адміністративно-територіальній одиниці, оскільки таке поєднання родинних інтересів особами, що обіймають названі посади, є не меншим корупційним ризиком.

Звертаємо увагу, що одним зі шляхів подолання такого ризику є можливе адміністративно-територіальне роз'єднання вказаних установ, що може бути виражене в територіальному поділі предмета відання суб'єктів кримінального провадження за територіальними ділянками, що не співпадають з офіційним державним адміністративно-територіальним устроєм.

Визнаємо, що серед органів досудового розслідування на рівні міст та районів лише система слідчих підрозділів органів Національної поліції залишилася з прив'язкою до адміністративно-територіального поділу. Інші органи досудового розслідування територіально поділяються відповідно до певних округів, які можуть об'єднуватися певним чином для обслуговування. Адміністративно-територіальна прив'язка залишилася лише на обласному рівні, що не стосується розподілу предмета відання за територіальним критерієм детективів НАБУ, які об'єднують у своєму предметі відання кілька областей (ч. 2 ст. 5 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України») [10]. Варто також зазначити прив'язку до адміністративно-територіального поділу лише на обласному рівні в структурі системи органів прокуратури.

Стосовно системи судових органів, то проблема прив'язки до адміністративно-територіального поділу залишилася на рівні місцевих загальних судів. Територію обслуговування апеляційних судів пов'язано з апеляційними округами. Відносно вищих спеціалізованих судів територіальний розподіл не застосовано взагалі.

На нашу думку, було б цілком доцільно територію обслуговування загальних місцевих судів пов'язати не з адміністративно-територіальним поділом, а з виокремленням певних судових округів, що дозволить одночасно подолати певні корупційні ризики та використати позитивні здобутки територіального поділу праці в системі органів судочинства.

Така пропозиція може мати місце й стосовно слідчих підрозділів органів Національної поліції. З прив'язкою до обласного управління Національної поліції свою діяльність можуть здійснювати слідчі підрозділи, території обслуговування яких можуть охоплювати певні райони, які не співпадатимуть із державним адміністративно-територіальним поділом.

У межах дослідження територіальної організації влади А. С. Матвієнко зазначає, що територія адміністративно-територіальної одиниці базового рівня (рівня громади) визначається з урахуванням доступності основних публічних послуг, що надаються на території громади (час прибуття для надання швидкої медичної допомоги в ургентних випадках та пожежної допомоги не має перевищувати 30 хвилин) [11, с. 315]. Звідси й територія адміністративно-територіальної одиниці слідчих підрозділів органів Національної поліції має визначатися з урахуванням доступності їхніх «послуг» населенню. Звісно, що «послуги» з розслідування населенню надають також слідчі підрозділи інших відомств, проте саме діяльність підрозділів Національної поліції відрізняється «ургентністю» втручання в

повсякденне життя громадян з метою попередження або припинення кримінального правопорушення, або якнайшвидшого переслідування, викриття особи, що його вчинила. Склади кримінальних правопорушень, віднесені до предметів відання слідчих підрозділів інших відомств, не мають ознак такої масовості та раптовості, як ті, що віднесені до предмета відання слідчих підрозділів органів Національної поліції. Можна позначити, що саме кримінальні правопорушення, які окреслюють предмет відання слідчих підрозділів органів Національної поліції, стосуються посягання на особисті права громадян, які загалом набувають захисту держави у вигляді усереднених суспільних інтересів. Для предметів відання слідчих підрозділів інших відомств характерними є склади кримінальних правопорушень, які стосуються посягання на державні інтереси. Звичайно, що всі державні інтереси є узагальненими приватними інтересами. Проте якщо слідчі підрозділи органів Національної поліції захищають особисті права громадян безпосередньо, то слідчі підрозділи інших відомств захищають приватні інтереси громадян опосередковано через захист державних інтересів. Саме тому під час територіального розмежування предметів відання слідчих підрозділів органів Національної поліції має забезпечуватися бажана доступність, характерна для медичної або пожежної допомоги.

На ролі «швидкої допомоги» або «пожежної команди» для державних органів наголошує Ю. О. Тихомиров. Він зазначає, що держава залишається осторонь особи, до неї звертаються, коли людині погано. Проте, на його думку, не можна зводити участь держави лише до такого ситуативного реагування [12, с. 22]. Але слід погодитися, що стосовно слідчих підрозділів органів Національної поліції сприйняття їх особами саме так є адекватним, оскільки мова йде про спричинення особистої шкоди, інколи шкоди здоров'ю та життю, шкоди особистому майну, у деяких випадках шляхом підпалу. Так от, особа може паралельно потребувати допомоги медичної, пожежної та допомоги поліції, а саме її слідчих підрозділів. Тому спричинення шкоди людині особисто, потреба в негайній допомозі об'єднує в цьому випадку органи розслідування зі службами медичної й пожежної допомоги.

З огляду на проведене дослідження в цій статті, можна сформулювати такі висновки.

1. Одним зі шляхів подолання корупційних ризиків є адміністративно-територіальне роз'єднання органів кримінального судочинства та органів місцевої виконавчої влади, що може бути виражене в територіальному поділі предмета відання суб'єктів кримінального провадження за територіальними ділянками, що не співпадають з офіційним державним адміністративно-територіальним устроєм.

2. З урахуванням того, що до предмета відання слідчих підрозділів органів Національної поліції належить реалізація особистих кримінальних прав, під час територіального розмежування предметів відання структурних одиниць цих органів необхідно забезпечити таку територіальну наближеність, яка б гарантувала оперативний доступ населення до вказаних слідчих підрозділів.

Подальші наукові розвідки можуть здійснюватися за такими напрямками, як:

- 1) дослідження відомчого розподілу предмета відання в кримінальному судочинстві;
- 2) дослідження персонального розподілу предмета відання в кримінальному провадженні.

Список використаних джерел

1. Долматов І. В. Просторове буття сучасної держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Одеса, 2009. 12 с. URL : <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/954/%D0%94%D0%BE%D0%BB%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%B2.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 16.05.2019).
2. Кравчук В. М. Правовий простір держави: проблеми визначення за обсягом та змістом. *Актуальні проблеми правознавства*. 2016. Вип. 1. С. 15–18.
3. Конституційне право України в схемах і дефініціях : навч. посіб. / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько, Ф. В. Веніславський. Харків : Торнадо, 2003. 328 с.
4. Гречко О. О. Принципи територіального устрою України : конституційно-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Харків, 2018. 212 с.

5. Шишкін В. І. Права людини як фактор реформування судової системи України. *Україна: права людини у перехідний період* / за ред. В. І. Євінтова. Київ : Сфера, 2001. С. 13–26.

6. Кривенко Н. В. Міжнародний поділ праці: значення, розвиток та вплив. *Стратегія розвитку України*. 2016. № 1. С. 194–202.

7. Про апеляційний розгляд кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення в частині апеляційного суду Дніпропетровської області у місті Кривому Розі. Наказ № 89 від 02 липня 2018 року. 2 с. URL: https://dpa.court.gov.ua/userfiles/nakaz_89_3.pdf (дата звернення: 12.02.2019).

8. Корупційні ризики в кримінальному процесі та судовій системі. М. В. Буроменський, О. В. Сердюк, І. М. Осика та ін. / Інститут прикладних гуманітарних досліджень, МАКонсалтинг, 2009. 220 с.

9. Лобойко Л. М. та ін. Судоустрійні та кримінальні процесуальні аспекти протидії корупції в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2016. № 4 (76). С. 205–225.

10. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України № 1698-VII від 14 жовтня 2014 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 15.02.2019).

11. Матвієнко А. С. Правове регулювання реформування територіальної організації влади в Україні на сучасному етапі. *Держава і право : Збірник наукових праць*. Юридичні і політичні науки. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2014. Вип. 65. С. 314–321.

12. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции. Москва : Издание г-на Тихомирова М. Ю., 2005. 355 с.

Городецкая Марина Сергеевна,

докторант

(Донецкий юридический институт МВД Украины, г. Кривой Рог)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3228-6299>

ОТНОСИТЕЛЬНО АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ПРЕДМЕТА ВЕДЕНИЯ В УГОЛОВНОМ ПРОИЗВОДСТВЕ

В статтє досліджено адміністративно-територіальне розподілення предмета ведення в уголовном производствє. Осуществлен анализ теоретических представлений относительно административно-территориального устройства. Определены проблемы административно-территориального распределения предмета ведения в уголовном процессе в части существования коррупционных связей между государственными органами одной административно-территориальной единицы. Предложен путь преодоления коррупционных рисков в уголовном производстве относительно усовершенствования административно-территориального распределения предмета ведения.

Ключевые слова: предмет ведения; юрисдикция; территория; административно-территориальное распределение; коррупционные риски; уголовное судопроизводство.

Horodetska Maryna Sergiivna,

Doctoral studies

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3228-6299>

ON THE ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL DISTRIBUTION OF THE SUBJECT OF THE PRESENTATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

The article analyzes the administrative-territorial division of the subject of jurisdiction in criminal proceedings. The analysis of theoretical representations concerning the administrative-territorial system is carried out. It is noted that the administrative-territorial structure of the state represents not only the territorial organization but also the structure of the system of state bodies in accordance with the defined territorial polling stations among them. The problems of administrative-territorial division of the subject of jurisdiction in the criminal process in the part of the existence of corruption ties between the state bodies of one administrative-territorial unit are determined. It is concluded that one of the ways to overcome corruption risks is administrative-territorial separation of criminal justice bodies and local executive authorities, which can be expressed in the territorial division of the subject of jurisdiction of the subjects of criminal proceedings in territorial units that do not coincide with the official state administrative-territorial arrangement. It is noted that the territory of servicing general local courts should be connected not with the administrative-territorial division, but with the selection of certain

judicial districts, which will allow to overcome certain corruption risks, and at the same time will allow to use positive qualities of the territorial division of labor in the system of justice bodies. Taking into account that the subject of the responsibility of the investigation units of the National Police organs is the realization of personal criminal rights, during the territorial division of the subjects of the jurisdiction of the structural units of these bodies, it is necessary to ensure such territorial approximation, which would guarantee operative access of the population to these investigative units.

Key words: *subject of jurisdiction; jurisdiction; territory; administrative-territorial division; corruption risks; criminal justice.*

Надійшла до редколегії 15.06.2019